

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ОКРУЖНИ ПРИВРЕДНИ СУД У БАЊАЛУЦИ
Број: 57 0 Пс 100443 18 Пс 2
Дана: 10.09.2020. године

Окружни привредни суд у Бањалуци, судија Сташа Томић, рјешавајући у правној ствари тужиоца „ВИВАЛЕС, д.о.о. Србац, Улице Моме Видовића број 17, кога заступа законски заступник С.Р. директор, против туженог „ДЕВЕТАКОВИЋ“ д.о.о. Лакташи, кога заступа законски заступник М. Д. директор, а истог пуномоћник Чедо Ђукић, адвокат из Бањалуке, ради исплате дуга, в.сп.85.249,84 КМ и у правној ствари по противтужби противтужиоца-туженог „ВИВАЛЕС“ д.о.о. Србац против тужиоца-противтуженог „ДЕВЕТАКОВИЋ“ д.о.о. Лакташи, ради поврата исплаћене купопродајне цијене, в.сп. 67.150,00 КМ, након одржане и закључене главне расправе, у присуству законских заступника и пуномоћника парничних странака, донио је дана 10.09.2020. године сљедећу:

ПРЕСУДУ

I

УТВРЂУЈЕ СЕ да је Уговор о рентном плаћању број 02/10-09 од 03.11.2009. године закључен између тужиоца – противтуженог као даваоца ренте и туженог-противтужиоца као примаоца ренте престао да важи раскидом истог.

Обавезује се тужени-противтужилац да тужиоцу-противтуженом преда у посјед и слободно располагање машине и дијелове и то:

- трачну тестеру тип ХТЖ 1200 Супер Профи Плус Нр 739, произвођач Мебор, Сарајево

- погоњени ваљчани транспортер са избацивачем, произвођач Мебор, Словенија

- попречни непогоњени транспортер, произвођач Мебор, Словенија

- транспортер за трупце, произвођач Мебор, Словенија

све у року од 30 дана од дана достављања пресуде, под пријетњом принудног извршења.

Обавезује се тужени-противтужилац да тужиоцу – противтуженом на име накнаде штете на име умањења тржишне вриједности коришћених машина и дијелова исплати износ од 42.984,57 КМ са законском затезном каматом почев од 29.10.2012. године до исплате, све у року од 30 дана од дана достављања пресуде, под пријетњом принудног извршења.

Обавезује се тужени – противтужилац да тужиоцу-противтуженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 7.692,03 КМ, све у року од 30 дана од дана достављања пресуде, под пријетњом принудног извршења.

II

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац-противтужени „ВИВАЛЕС“ д.о.о. Србац да тужиоцу „ДЕВЕТАКОВИЋ“ д.о.о. Лакташи исплати износ од 67.150,00 КМ и законску затезну камату обрачунату :

- на износ од 20.150,00 КМ почев од 26.01.2010. године до исплате
- на износ од 35.000,00 КМ почев од 10.05.2010. године до исплате
- на износ од 12.000,00 КМ почев од 08.02.2011. године до исплате,

као и да противтужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 11.728,90 КМ у року од 30 дана од дана достављања пресуде, под пријетњом принудног извршења.

О б р а з л о ж е њ е

Тужилац је дана 29.10.2012. године поднио тужбу против туженог ради исплате дуга. У тужби је навео да се тужилац и тужени налазе у дужничко-повјерилачком односу. Тужилац је туженом испоручио разне машине и дијелове и то: хоризонталну трачну тестеру типа ХТЖ 1200 Супер Профи Плус, Погоњени ваљчани транспортер, Транспортер за трупце и Попречни транспортер, које је тужени уредно преузео и примио по отпремници број 45/08 од 13.10.2009. године. За наведене машине и дијелове тужилац је туженом фактурисао и испоставио рачуне број 09/09 од 30.10.2009. године, 10/09 од 30.10.2009. године и 12/09 од 30.10.2009. године. За испоручене машине и дијелове тужилац је туженом платио само дио дуга по рачуну број 09/09 од 30.10.2009. године у износу од 67.150,01 КМ, а остао је дужан по наведеном рачуну преостали износ дуга од 45.879,88 КМ, те је тужени на дан 15.10.2012. године остао дужан тужиоцу укупан износ од 85.249,84 КМ, као и законску затезну камату од дана доспјелости рачуна па до дана исплате. Тужилац је туженог неколико пута усмено позивао да испуни своју обавезу и исплати дуг за испоручене машине и дијелове, али се тужени оглушио на те позиве, па је тужилац туженом дана 15.10.2012. године послао писану опомену пред тужбу, али се тужени оглушио и на наведену опомену. Како тужени није у потпуности добровољно испунио своју обавезу за извршене услуге, тужилац има право да тражи судску заштиту, сходно одредбама члана 262 и 516 Закона о облигационим односима, те право на законску затезну камату сходно члану 277 истог закона и на трошкове парничног поступка према одредби члана 383 до 408 Закона о парничном поступку. Коначно уређеним тужбеним захтјевом тужилац предлаже да суд донесе пресуду којом се раскида уговор о рентном плаћању број 02/10-09 од 03.11.2009. године закључен између тужиоца као даваоца ренте и туженог као примаоца ренте. Обавезује се тужени да тужиоцу преда у посјед и слободно располагање машине и дијелове како слиједи: трачну тестеру типа ЖТЖ 1200 Супер Профи Плус НР 739, произвођач МЕБОР Словенија 1 ком, Погоњени ваљчани транспортер са избацивачем произвођач МЕБОР Словенија 1 ком, Попречни непогоњени транспортер произвођач МЕБОР Словенија 1 ком, Транспортер за трупце

произвођач МЕБОР Словенија 1 ком, све у року од 30 дана од дана доношења пресуде под пријетњом принудног извршења. Тужени је дужан тужиоцу исплатити на име накнаде штете за умањену тржишну вриједност машина и дијелова износ од 42.984,57 КМ са законском затезном каматом почев од 29.10.2012. године као дана подношења тужбе до исплате, све у року од 30 дана од дана доношења пресуде уз накнаду трошкова парничног поступка.

Тужени је у одговору на тужбу оспорио тужбу и постављени тужбени захтјев истичући прије свега приговор недостатка активне легитимације будући да тужени није био са тужиоцем у материјално-правном односу по основу купопродаје машина и дијелова наведених у фактурама достављеним уз тужбу нити је исте примио од тужиоца. Осим напријед наведеног тужени истиче приговор застарјелости потраживања будући да је тужилац уз тужбу приложио отпремницу из које произлази да је испорука извршена 13.10.2009. године, а тужбу је поднио 29.10.2012. године, дакле након протеча рока од 3 године из члана 374 Закона о облигационим односима а у вези са чланом 516 став 2 истог закона. Из изнесених разлога тужени предлаже да се тужбени захтјев тужиоца одбије као неоснован.

Овај суд донио јер пресуду број 57 0 Пс 100443 12 Пс од 21.09.2016. године којом се раскида Уговор о рентном плаћању број 02/10-09 од 03.11.2009. године закључен између тужиоца „Вивалес“ д.о.о. Србац као даваоца ренте и туженог „ДЕВЕТАКОВИЋ“ д.о.о. Лакташи као примаоца ренте (став 1). Тужени је дужан тужиоцу предати у посјед и слоодно располагање машине и дијелове, како сlijеди: - трачну тестеру тип ХТЖ 1200 суоперпрофи плус нр 739 произвођач Мебор Словенија, - погоњени ваљачни транспортер са избацивачем, произвођач Мебор, Словенија, попречно непогоњени транспортер, произвођач Мебор, Словенија и транспортер за трупце, произвођач Мебор, Словенија, све у року од 30 дана од дана достављања пресуде, под пријетњом принудног извршења (став 2). Тужени је дужан тужиоцу исплатити на име накнаде штете за умањену тржишну вриједност машина и дијелова износ од 42.984,57 КМ са законском затезном каматом од 29.10.2012. године, све у року од 30 дана од дана достављања преписа пресуде, под пријетњом принудног извршења (став 3). Преостали дио захтјева тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка који представља разлику између траженог и досуђеног износа, одбија се као неоснован (став 4). Не дозвољава се расправљање по противтужби туженог „Деветаковић“ д.о.о. Лакташи против тужиоца „Вивалес“ д.о.о. Србац.

Рјешавајући по жалби туженог, Виши привредни суд у Бањалуци донио је пресуду број 57 0 Пс 100443 16 Пж од 10.02.2017. године којом се жалба туженог одбија, потврђује се пресуда Окружног привредног суда у Бањалуци број 57 0 Пс 100443 12 Пс од 21.09.2016. године. Захтјев туженог за накнаду трошкова састава жалбе и таксе на жалбу одбија се као неоснован.

Рјешењем Врховног суда Републике Српске број 57 0 Пс 100443 17 Рев од 20.09.2017. године ревизија се усваја, обенижестепене пресуде укидају и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење. У образложењу укидног рјешења наведено је да се уговор раскида због неиспуњења изјавом уговорне стране која је своју обавезу из уговора испунила (ако су остварени услови прописани одредбом члана 125 ЗОО-а). Будући да је у предметном уговору испуњење у року битан

састојак уговора (како су правилно закључили и нижестепени судови), исти је раскинут, по самом закону – изјавом тужиоца датом у поднеску од 29.01.2016. године, па је првостепени суд требао само утврдити да је уговор престао раскидом (члан 125 став 3 ЗОО). Тужилац је предао туженом машине и дијелове који су предмет уговора у цјелини испунио а тужени му је, у дјелимичном испуњењу своје обавезе платио 67.150,00 КМ. Раскидом уговора због неиспуњења престаје правни основ посједовања датог у испуњењу уговора (овдје је престао основ за посједовање предметних машина и дијелова од стране туженог). С обзиром на наведено и на околност да се тужени прије закључења главне расправе успротивио тужбеном захтјеву тужиоца – захтијевајући да му тужилац врати наведени износ који је платио у испуњењу обавезе из уговора, нижестепени судови су погрешно судили када том захтјеву туженог нису дали никакав правни значај (осим што су сагласни да исти нема значај приговора о пребијању из члана 337 ЗОО-а). Нису дали дакле значај наведеном захтјеву туженог и поред правила (код враћања датог) прописаног одредбом члана 132 став 3 ЗОО-а, према којем се – ако обе стране имају право захтијевати враћање датог, узајамна враћања врше по правилима за извршење двостраних уговора, па како за извршење уговорних обавеза важи правило узајамног и истовременог испуњења (члан 122 став 1 ЗОО-а), сагласно напријед наведеним законским одредбама и враћање датог (оно што је једна страна дала другој у испуњењу уговорне обавезе), мора бити узајамно и истовремено. Таквим поступањем судовису починили повреду одредбе члана 74 став 1 ЗПП-а, на шта се основано указује у ревизији. Надаље, да правилно нижестепени судови наводе да се противтужбасагласно одредби члана 74 став 1 ЗПП-а може поднијети у одговору на тужбу, а најдоцније на припремном рочишту под условима предвиђеним истом одредбом. Међутим, при томе су изгубили из вида поменуто правило о узајманом и истовременом враћању датог, код раскида уговора и чињеницу да би тек покретањем нове парнице од стране туженог да му тужилац врати плаћени износ водило одуговлачењу поступка за разрјешење спора између уговорних страна проистеклог из основа предметног уговора. Ако првостепени суд није прихватио да је предњим наводима тужени поднио противтужбу, није било мјеста одлуци у изреци којом није дозвољено расправљање по противтужби. Ако је одлучујући о противтужби као у изреци одлуке прихватио да је тужени поднио противтужбу, онда је дато образложење одлуке у том дијелу контрадикторно изреци, што другостепени суд није санкционисао, због чега се законитост нижестепених пресуда у том дијелу не може испитати. И на крају, погрешно су нижестепени судови судили када расправљање по противтужбитуђеног нису дозволили из разлога што тужени са подношењем противтужбе није изнио чињенице на којима заснива свој захтјев и да је из тих разлога противтужба неуредна, а да прије тога првостепени суд противтужбу није вратио туженом на уређење. Тиме су починили повреду одредаба парничног поступка из члана 209 ЗПП-а у вези са чланом 56 став 1, 53 став 2 тачка 2 и 336 истог закона и онемогућили су расправљање по противтужби туженог. Из наведених разлога, примјеном одредбе члана 249 став 1 ЗПП-а, обенижестепене пресуде су укинуте и предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење. Наложено је овом суду да откони недостатке на које је указано у овом рјешењу, те да у предметној правној ствари донесе правилну и закониту одлуку.

Дана 16.05.2017. године тужилац „Деветаковић“ д.о.о. Лакташи поднио је против туженог „Вивалес“ д.о.о. Србац, тужбу ради поврата исплаћене купородајне цијене. У тужби је навео да су дана 03.11.2009. године тужилац и тужени су закључили Уговор о рентном плаћању. Испуњавајући предметни уговор тужилац је туженом платио укупан износ од 67.150,00 КМ и то дана 26.01.2010. године износ 20.150,00 КМ, дана 10.05.2010. године износ од 35.000,00 КМ и дана 08.02.2011. године износ од 12.000,00 КМ. Након што је тужилац дјелимично испунио уговор правоснажном пресудом донесеном у поступку по тужби сада туженог, уговор је раскинут. Истом пресудом наложено је тужиоцу да туженом преда у посјед и слободно располагање машине и дијелове које му је тужени предао на основу уговора који се раскида, а истом није одлучено о враћању новачног износа који је тужилац платио а тужени примио по основу уговора који се раскида. Након што је правоснажном пресудом раскинут предметни уговор тужени није тужиоцу добровољно вратио новчани износ који је примио на основу тог уговора. С обзиром да је правоснажном пресудом раскинут Уговор о рентном плаћању број 02/10-09 од 03.11.2009. године то је отпао основ по којем је тужилац туженом платио износ од 67.150,00 КМ у циљу испуњења уговора који је накнадно раскинут нити а након тога тужени није добровољно вратио тужиоцу новчани износ који је по основу предметног уговора примио, због чега је тужилац принуђен покренути ову парницу ради поврата исплаћеног са припадајућом законском затезном каматом. На основу наведеног тужилац је предложио да суд донесе пресуду којом се обавезује тужени да тужиоцу исплати износ од 67.150,00 КМ и законску затезну камату обрачунату на износ од 20.150,00 КМ почев од 26.01.2010. године до исплате, на износ од 35.000,00 КМ почев од 10.05.2010. године па до исплате и на износ од 12.000,00 КМ почев од 08.02.2011. године до исплате, те да тужиоцу наскнади трошкове парничног поступка, све у року од 30 дана од дана доношења пресуде под пријетњом принудног извршења.

Тужени је у одговору на тужбу оспорио основ и висину тужбеног захтјева, наводећи да је тужени са тужиоцем дана 03.11.2009. године закључио Уговор о рентном плаћању број 02/10-09 са дефинисаним предметом уговора и то: 1 комад трачне тестере ХТЖ 1200 Супер, Профи Плус, погоњени ваљчани транспортер, попречни непогоњени и транспортер за купце. Уговором је одређено да давалац ренте – тужени даје, а прималац ренте – тужилац прима у посјед и на коришћење ову покретну имовину уз услов рентног плаћања за утврђени износ финансирања од 152.399,85 КМ уз рок отплате 18 мјесеци почев од 01.10.2009. године до 30.03.2011. године да давалац ренте-тужени задржава право власништва над предметом ренте до коначног измирења обавеза дефинисаних чланом 5 Уговора. Својом тужбом, а након што је раскинут предметни уговор, тужилац потражује до сада на име коришћења, туженом исплаћен износ од 67.150,00 КМ са каматама. Иначе, предметни уговор је раскинут правоснажном, пресудом Окружног привредног суда у Бањалуци број 57 0 Пс 100443 12 Пс од 21.09.2016. године, потврђен пресудом Вишег привредног суда број 57 0 Пс 100443 16 Пж од 10.02.2017. године, којим је тужилац између осталог, обавезан туженом предати у посјед и слободно располагање покретнине – предмет уговора о рентном плаћању те исплатити на име штете за умањену тржишну вриједност покретнина износ од 42.984,57 КМ са законском затезном каматом од 29.10.2012. године до исплате. Неосновано је

потраживање тужиоца будући да и сам признаје да је био у уговорном односу са туженим, да је користио његове покретнине – машине, да се за исто обавезао платити накнаду на име коришћења истих, те да је на име коришћења предмета ренте до сада у фазама исплатио износ од 67.150,00 KM са каматама, што је у складу са закљученим уговором и био дужан платити. Тужени – давалац ренте је у потпуности поштовао одредбе Уговора о рентном плаћању. Наиме, неспорно, примаоцу ренте је предао у посјед своје покретне ствари – машине, предмет ренте а тужилац се у складу са отплатним планом као саставним дијелом уговора, обавезао у уговореном року од 18 мјесеци до 30.03.2011. године туженом – даваоцу ренте на име коришћења исплатити укупан износ од 152.399,85 KM моментом које исплате би постао и власником дотадашњег предмета ренте, сходно члану 5 уговора. Дакле, нетачне су и неаргументоване тврдње да тужени дугује ма какав износ тужиоцу, напротив, тужилац туженом још увијек није предао у посјед његове покретнине нити му на име умањења тржишне вриједности предмета ренте није платио пресудом означени износ накнаде штете. Тужилац је несавјестан и подношењем тужбе грубо злоупотребљава процесна овлашћења. Ријеч је о незаконитом и противправном поступању тужиоца и покушају да задржи ствари туженог и да му не плати накнаду штете, а приде и поврати све што је до сада платио, чиме туженом покушава нанијети немјерљиву штету, како материјалну тако и нематеријалну. Поступак тужиоца не може се сматрати другачује него поступање потпуно супротно начелу бона фиде, једном од основних начела облигационих односа. Такође, одредбама члана 374 ЗОО-а став 1 истог прописано је да је постављени захтјев у најмању руку конфузан и неодређен. Овим одговором на тужбу и предложеним доказима, суду су презентоване и све релевантне чињенице, а тужена нити у једној варијанти не види смисао доказа поднесених од стране тужиоца. Указујући на чињеницу да у односу на тужену не постоји докази који би указивали на било какву грађанско-правну или какву другу одговорност, на основу одредаба Закона о парничном поступку, те на основу јасно искзаних разлога тужени предлаже да се тужба тужиоца одбаци као недопуштена или одбије као неоснована.

Рјешењем овог суда број 57 0 Пс 100443 18 Пс 2 од 11.05.2018. године спајају се поступци који се воде код овог суда под бројем 57 0 Пс 100443 12 Пс и 57 0 Пс 122617 17 Пс, те је одлучено да ће се у овој правној ствари провести јединствени поступак и донијети једна одлука. Поступак ће се наставити под бројем 57 0 Пс 100443 12 Пс.

У доказном поступку проведени су докази увидом и читањем: уговора о рентном плаћању број 2/10-09 од 03.11.2009. године са планом отплате предмета лизинга, опомене пред тужбу од 15.10.2012. године, фактуре број 8/09, 9/09, 11/09 и 12/09 од 30.10.2009. године, отпремнице број 45/08 од 13.10.2009. године, финансијске картице туженог за период од 01.01.2009. године до 31.12.2009. године, финансијске картице туженог за период од 01.01.2010. године до 31.12.2010. године, финансијске картице туженог за период од 01.01.2011. године до 31.08.2011. године, финансијске картице за период од 01.01.2012. године до 15.10.2012. године, сагласности туженог за попуну мјенице од 05.11.2009. године са 4 издате мјенице чији серијски бројеви су РС 421155526, РС 421155525, РС 421155523, РС 421155524, саслушани су у својству парничне странке законски заступник тужиоца С. Р. и

законски заступник туженог М. Д, те је проведен доказ вјештачењем по вјештаку машинске струке Драги Талијану.

Цијенећи сваки доказ засебно и све доказе заједно, сагласно одредби члана 8 Закона о парничном поступку (“Службени гласник Републике Српске” број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13 – у даљем тексту ЗПП), суд је одлучио као у изреци пресуде из следећих разлога:

Предмет спора у овој парници је тужбени захтјев тужиоца којим је тражио да се раскида уговор о рентном плаћању број 02/10-09 од 03.11.2009. године закључен између тужиоца као даваоца ренте и туженог као примоца ренте, да се обавезе тужени да тужиоцу преда у посјед и слободно располагање машине и дијелове поближе описане у изреци пресуде, те да се тужени обавезе да тужиоцу исплати на име накнаде штете за умањену тржишну вриједност машина и дијелова износ од 42.984,57 КМ са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до исплате.

Предмет спора је и противтужбени захтјев туженог-противтужиоца којим је тражио да се обавезе противтужени да противтужиоцу исплати износ од 67.150,00 КМ и законску затезну камату обрачунату на износ од 20.150,00 КМ почев од 26.01.2010. године па до исплате, на износ од 35.000,00 КМ почев од 10.05.2010. године па до исплате и на износ од 12.000,00 КМ почев од 08.02.2011. године, уз накнаду трошкова парничног поступка.

Увидом и читањем уговора о рентном плаћању број 02/10-09 од 03.11.2009. године суд је утврдио да је исти закључен између „Вивалес“ д.о.о. Србац као даваоца ренте и „Деветаковић“ д.о.о. као примоца ренте, да је предмет овог уговора рентно плаћање имовине: 1 ком Трачна тестера ХТЖ 1200 Супер Профи плус, погоњени ваљачни транспортер, попречни непогоњени и транспортер за трупце. Чланом 2 уговора одређено је да давалац ренте даје, а прималац ренте прима у посјед и на коришћење имовину наведену у претходном члану под следећим условима: предмет рентног плаћања за утврђени износ финансирања од 152.399,85 КМ са роком отплате од 18 мјесеци почев од 01.10.2009. године до 30.03.2011. године. Током трајања овог уговора предмет рентног плаћања ће о трошку примоца ренте бити осигуран и то обавезно осигурање. Давалац ренте је овлашћен о трошку примоца ренте продужити осигурање предмета ренте за случај да истекне рок важности било које полисе осигурања, што је овлашћење које прималац ренте даје даваоцу ренте овим уговором. Предмет ренте постаје оперативан након што прималац ренте преда даваоцу ренте доказ о извршеној уплати према првом позиву за плаћање (члан 3). Чланом 4 одређено је да се приликом преузимања предмета рентног плаћања сачињава записник о примопредаји који је саставни дио уговора и који се сачињава у 3 примјерка, а који овјеравају представник добављача и прималац ренте. Чланом 55 уговора одређено је да давалац ренте задржава власништво над предметом ренте све док прималац ренте у потпуности не отплати обавезе које има по овом уговору. Прималац ренте након исплате посљедње рате постаје правни власник предмета ренте, без икаквих ограничења. Уговор је потписан и овјерен од стране обје парничне странке. У Плану отплате предмета лизинга који чини саставни дио уговора наведено је да се до 20.12.2009. године уплати 40.000,00 КМ, до 15.12.2009. године износ од 22.143,57 КМ, до 30.08.2010. године износ од 50.000,00 КМ, до 20.12.2010.

године износ од 20.000,00 КМ, до 31.03.2011. године износ од 20.256,80 КМ и износ од 6.500,00 ЕУР-а до 30.06.2011. године.

Увидом и читањем опомене пред тужбу од 15.10.2012. године суд је утврдио да је тужилац обавијестио туженог да преостали износ дуга туженог по рачунима износи 85.249,84 КМ, те га позвао да исти измири у року од 7 дана, под пријетњом подношења тужбе суду.

Увидом и читањем отпремнице број 45/08 од 13.10.2009. године суд је утврдио да је тужилац туженом испоручио предмет лизинга, што је потврђено потписом овлашћеног лица туженог.

Увидом и читањем рачуна број 09/09 од 30.10.2009. године суд је утврдио да је тужилац фактурисао туженом за испоручену хоризонталну трачну тестеру износ од 113.029,89 КМ.

Увидом и читањем рачуна број 10/09 од 30.10.2009. године суд је утврдио да је тужилац фактурисао туженом за испоручени погоњени ваљчани транспортер износ од 23.875,98 КМ.

Увидом и читањем рачуна број 11/09 од 30.10.2009. године суд је утврдио да је тужилац фактурисао туженом за испоручени транспортер за трупце износ од 12.699,99 КМ.

Увидом и читањем рачуна број 12/09 од 30.10.2009. године суд је утврдио да је тужилац фактурисао туженом за испоручени попречни транспортер износ од 2.793,99 КМ.

Увидом и читањем финансијске картице тужиоца за период од 01.01.2009. године до 31.12.2009. године суд је утврдио да тужилац у 2009. години финансијски терети туженог за износ од 152.399,84 КМ.

Увидом и читањем финансијске картице тужиоца за период од 01.01.2010. године до 31.12.2010. године суд је утврдио да тужилац у 2010. години финансијски терети туженог за износ од 97.249,84 КМ.

Увидом и читањем финансијске картице тужиоца за период од 01.01.2011. године до 31.08.2011. године суд је утврдио да тужилац у 2011. години финансијски терети туженог за износ од 85.249,84 КМ.

Увидом и читањем финансијске картице тужиоца за период од 01.01.2012. године до 15.10.2012. године суд је утврдио да тужилац у 2012. години финансијски терети туженог за износ од 85.249,84 КМ.

Увидом и читањем сагласности за попуну мјенице од 05.11.2009. године суд је утврдио да је истом тужени потврдио да је својеручно потписао мјенице у корист Вивалес д.о.о., те да је saglasan da Vivaldes d.o.o. u slučaju nepoštivanja ugovora o rentnom plaćanju broj 02/10-09 može naplatiti svoja potraživanja putem potpisanih mjenica.

Увидом и читањем мјеница серијски број РС 421155526, РС 421155525, РС 421155523 и РС 421155524 суд је утврдио да је наведене бјанко мјенице издао тужени као трансант.

У налазу и мишљењу вјештак машинске струке Драго Талијан изјаснио се да је уговорена вриједност трачне пиле на дан 13.10.2009. године била 130.256,28 КМ са укљученим ПДВ-ом 152.399,85 КМ. На дан израде налаза и мишљења вјештака трачна пила је била стара 6 година и 6 мјесеци и амортизована 33% према номенклатури амортизације која се примјењује у књиговодству Републике Српске. По том основу умањена је вриједност трачне пиле за износ од 42.984,57 КМ, а преостала књиговодствена вриједност би износила 87.271,71 КМ. Цијенећи стање трачне пиле и понуду – потражњу на тржишту коришћених средстава на дан израде налаза и мишљења вјештака њена тржишна вриједност је износила 60.000,00 КМ. У тренутку непосредног прегледа трачна пила није била у функционалном стању. Визуелним прегледном нису уочене видљиве мане или оштећења. Према изјави директора туженог, трачна пила није у производној функцији због квара на електроници. Природа квара није позната.

Саслушан у својству парничне стране законски заступник тужиоца С. Р. изјавио је да је законски заступник туженог М. Д. лично са својим камионом одвезао машине и алате са сајма у Зеници, да су се у почетку све договарали, те је тужени у складу са постигнутим договором уредно измиривао своје обавезе, али је касније запао у финансијске потешкоће, тако да су закључили уговор о пролонгирању његових обавеза. Међутим због финансијских разлога тужени није испуњавао своје обавезе по овом уговору, те када су видјели да неће доћи до измирења дуга поднијели су тужбу. Тужени је укупно платио 67.150,00 КМ у 3 рате и то 26.01.2010. године износ од 20.150,00 КМ, 10.05.2010. године износ од 35.000,00 КМ и 08.02.2011. године износ од 12.000,00 КМ. Првобитно је у договорима учествовао и произвођач опреме из Словеније. Међутим његова фирма је као законита фирма увезла машине као овлашћени дистрибутер произвођача из Словеније, а уговори нису направљени одмах, већ накнадно када се видјело да тужени није у могућности да плаћа своје обавезе. Није му познато да је произвођач из Словеније одвезао један дио машина и опреме.

Саслушан у својству парничне странке законски заступник туженог М. Д. изјаснио се да су му због тога што није плаћао одређене рате Словенци скинули електронику, због чега уопште није могао да ради са брентом. Због тога, а касније због поплава запао је у финансијске потешкоће и није могао да плаћа своје обавезе. Не може се тачно изјаснити колико је платио за машине, платио је онолико колико пише у финансијским картицама. Мисли да је Словенцима платио један дио у готовину, у питању је цифра око 7.000,00 еура али се не сјећа тачно. Понудио је тужиоцу да врати бренту, а он њему новац који је до тада већ платио, међутим он је хтио да вози бренту али без враћања новца. Брента није била у функционалном стању.

Оцјеном напријед изведених доказа у њиховој укупности суд је утврдио да су парничне странке биле у пословном односу по основу Уговора о рентном плаћању број 02/10-09 од 03.11.2009. године. Наведеним уговором тужилац се као давалац

ренте обавезао туженом као примаоцу ренте предати у посјед и коришћење Трачну тестеру ХТЖ 1200 Супер Профи Плус, Погоњени ваљчани транспортер са избацивачем, Попречни непогоњени транспортер и Транспортер за трупце за износ од 152.399,85 КМ и роком отплате од 01.10.2009. године до 30.03.2011. године. С обзиром да је чланом 5 уговора одређено да давалац ренте задржава право власништва над предметом ренте све док прималац ренте у потпуности не отплати обавезе које има по овом уговору, произлази да су парничне странке биле у пословном односу по основу уговора о продаји са задржавањем права својине којег регулише одредба члана 540 Закона о облигационим односима (“Службени лист СФРЈ” бр. 29/78, 39/85, 45/89 и “Службени гласник Републике Српске” бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04 – у даљем тексту: ЗОО).

Наведеном законском одредбом прописано је да продавац одређене покретне ствари може посебном одредбом уговора задржати право својине и последице предаје ствари купцу, све док купац не исплати цијену у потпуности.

Међу странкама је неспорно да је тужилац предао у посјед и на коришћење туженом предмет уговора о рентном плаћању, као што је неспорно да је тужени платио дио цијене у укупном износу од 67.150,01 КМ.

Спорно је да ли је тужилац активно легитимисан у овој парници, затим да ли је закључени уговор и даље на снази или је раскинут, те је спорно право тужиоца на накнаду штете с обзиром на истакнути приговор застарјелости потраживања.

Стварна легитимација је однос странака према предмету спора. Тужилац је активно легитимисан ако је он носилац права и обавеза из одређеног материјално-правног односа, а тужени је пасивно легитимисан ако на њему лежи обавеза која одговара том праву.

Увидом и читањем спорног уговора о рентном плаћању суд је неспорним утврдио да је исти закључен између тужиоца и туженог, па како у овој парници тужилац захтијева раскид уговора, поврат датог те накнаду штете коју је претрпио услед неиспуњења овог уговора, јасно произлази да је неоснован истакнути приговор недостатка активне легитимације на страни тужиоца.

Одредбом члана 125 ЗОО-а прописано је да кад испуњење обавеза у одређеном року представља битан састојак уговора, па дужник не испуни своју обавезу у том року, уговор се раскида по самом закону.

Наведеном законском одредбом не дира се у право повјериоца да одржи уговор на снази, захтијевањем испуњења, као што је у конкретном случају било до подношења захтјева од 29.01.2016. године. Међутим, право је тужиоца као повјериоца или да захтијева испуњење или да раскине уговор, па како је у конкретном случају тужилац поднео од 29.01.2016. године захтијевао раскид уговора, а тужени није у року испунио своју обавезу, произлази да је уговор раскинут, те је суд примјеном одредбе члана 125 ЗОО-а одлучио као у ставу 1 изреке пресуде.

Одредбом члана 132 ЗОО-а прописано је да су раскидом уговора обе стране ослобођене својих обавеза изузев обавезе на накнаду евентуалне штете. Ако је једна страна извршила уговор потпуно или дјелимично, има право да јој се врати оно што је дала.

Неспорно је да је тужилац туженом предао у посјед и коришћење по основу уговора о рентном плаћању број 02/10-0 од 03.11.2009. године трачану тестеру ХТЖ 1200 Супер Профи Плус 1 ком, Погоњени ваљчани транспортет са избацивачем 1 ком, Попречни непогоњени транспортер 1 ком и Транспортер за трупце 1 ком. Како су ове ствари предмет уговора о рентном плаћању и исте је тужилац предао туженом по основу закљученог уговора који је раскинут, то је основан захтјев тужиоца за поврат наведених ствари а на основу одредбе члана 132 ЗОО-а.

Из налаза и мишљења вјештака машинске струке Драге Талијана суд је утврдио да је на дан израде налаза и мишљења вјештака трачна пила стара 6 година и 6 мјесеци и амортизована 33% , те је по том основу умањена вриједност трачне пиле за износ од 42.984,57 КМ. Умањена вриједност трачне пиле представља штету коју тужилац трпи, јер је од момента предаје у посјед туженом до дана израде налаза и мишљења вјештака трачна пила изгубила усљед амортизације дио тржишне вриједности, те тужилац на исту има право сходно одредби члана 132 став 1 ЗОО-а. Суд је у цјелости прихватио налаз и мишљење вјештака машинске струке као стручан и објективан, а како на исти ни странке нису имале примједби, то је на основу наведеног доказа суд утврдио висину штете и исту досудио тужиоцу примјеном напријед наведене законске одредбе.

Иако је предметни уговор садржавао рок као битан елеменат испуњења уговора, тужилац је захтијевајући испуњење уговора првобитном тужбом одржао уговор на снази, све до подношења поднеска о преиначењу тужбе за раскид уговора са свим посљедицама које раскид производи, тј. све до 29.01.2016. године. Од тог момента почели су тећи рокови за поврат датог на основу уговора и рокови за наканду штете. На враћање датог као посљедицу раскида уговора, примјенују се рокови прописани за стицање без основа из члана 210 ЗОО-а, док су рокови застарјелости за накнаду штете прописани одредбом члана 376 ЗОО-а. Наведеном законском одредбом прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарјева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило. У сваком случају ово потраживање застаријева за пет година од када је штета настала. Потраживање накнаде штете настале повредом уговорне обавезе застарјева за вријеме одређено за застарјелост те обавезе.

У конкретном случају и захтјев за предају машина и захтјев за накнаду штете поднесени су моментом раскида уговора, па је неоснован истакнути приговор застарјелости.

Одлука о законској затезној камати донесена је примјеном одредбе члана 277 ЗОО-а којом је прописано да дужник који задоцни са испуњењем новчане обавезе дугује поред главнице и затезну камату по стопи утврђеној законом. Према члану 186 ЗОО-а обавеза накнаде штете сматра се доспјелом од тренутка настанка штете. У конкретном случају штета је настала неиспуњењем уговора у року, али како је

тужилац тужбени захтјев у дијелу којим тражи исплату законске затезне камате определијелио од момента подношења тужбе, то је суд крећући се у оквиру постављеног тужбеног захтјева сходно одредби чана 2 став 1 ЗПП-а, камату досудио од дана подношења тужбе.

Тужилац је успио у парници са 50,42% и има право на накнаду трошкова парничног поступка сразмјерно постигнутом успјеху у парници сходно одредби члана 386 став 2 ЗПП-а. Трошкови се односе на састав тужбе у износу од 350 бодова, заступање на седам одржаних рочишта (16.02.2016. године, 11.03.2016. године, 16.05.2016. године, 05.03.2018. године, 09.04.2019. године, 11.09.2019. године и 01.10.2019. године) у износима од по 350 бодова, приступ на пет одгођених рочишта (21.01.2016. године, 03.05.2016. године, 13.03.2018.године, 14.05.2018.године, 14.06.2019. године) у износима од по 175 бодова, састав преиначене тужбе од 29.01.2016. године у износу од 350 бодова, што рачунајући вриједност бода од 2,00 КМ, износи 8.050,00 КМ, паушал од 25% у износу од 2.012,50 КМ, награда за 12 сати одсуства из канцеларије у износу од 720,00 КМ, увид у спис 120,00 КМ, ПДВ од 17% у износу од 1.853,42 КМ, трошкови вјештачења у износу од 500,00 КМ, такса на тужбу у износу од 1.000,00 КМ и такса на пресуду у износу од 1.000,00 КМ, што све укупно износи 15.255,92 КМ. Рачунајући постигнути успјех у парници од 50,42%, суд је тужиоцу досудио трошкове парничног поступка у износу од 7.692,03 КМ, примјеном напријед наведене законске одредбе, те одредби Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Службени гласник Републике Српске“ број 68/05 – у даљем тексту: АТ).

Суд тужиоцу није досудио трошкове састава уређене тужбе од 05.06.2017. године јер се не ради о нужном трошку, с обзиром да се садржај поднеска могао изнијети и на рочишту, тако да је преостали дио захтјева тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка, који представља разлику између траженог и досуђеног износа, одбијен као неоснован.

Према одредби члана 132 став 3 ЗОО-а ако обе стране имају право захтијевати враћање датог, узајамно враћање врши се по правилима за извршење двостраних уговора.

Одредбом члана 122 ЗОО-а прописано је да у двостраним уговорима ниједна страна није дужна испунити своју обавезу ако друга страна не испуни или није спремна да истовремено испуни своју обавезу, изузев ако је што друго уговорено или законом одређено, или ако шта друго проистиче из природе посла. Али ако на суду једна страна истакне да није дужна испунити своју обавезу док и друга страна не испуни своју, суд ће јој наложити да испуни своју обавезу кад и друга страна испуни своју.

Наведеним законским одредбама прописано је правило истовременог испуњења уговорних обавеза. Како је уговор о рентном плаћању број 02/10-09 од 03.11.2009. године раскинут, а тужени обавезан да тужиоцу врати у посјед машине које је дао на основу овог уговора и накнади штету на име умањене тржишне вриједности машина и дијелова, то је примјеном напријед наведене законске одредбе основан противтужбени захтјев за враћање купопродајне цијене исплаћене на основу

уговора који је раскинут. Раскид уговора производи правне посљедице у односу на обе стране и свака страна дужна је вратити оно што је примила на основу овог уговора, а независно од тога оштећена страна има право на накнаду штете.

Из прегледа картица по купцима на дан 31.08.2011. године суд је утврдио да је тужени по основу уговора о рентном плаћању број 02/10-09 од 03.11.2009. године платио туженом износ од 67.150,01 КМ и то износ од 20.150,00 КМ дана 26.01.2010. године, износ од 35.000,00 КМ дана 10.05.2010. године и износ од 12.000,00 КМ дана 08.02.2011. године.

Примјеном напријед наведених законских одредби, суд је усвојио противтужбени захтјев тужиоца како је постављен у тужби од 16.05.2017. године.

Одлука о законској затезној камати донесена је примјеном одредбе члана 214 ЗОО-а којом је прописано да када се враћа оно што је стечено без основа, морају се вратити плодови и платити затезна камата и то ако је стицалац несавјестан, од дана стицања, а иначе од дана подношења захтјева. У конкретном случају како је уговор раскинут, обе стране су од тог момента несавјесне и тужилац је дужан платити туженом-противтужиоцу законске затезне камате од дана стицања, тј. од извршеног плаћања а како је то и тражено тужбеним захтјевом.

Неоснован је истакнути приговор застарјелости потраживања, јер супротно наводима тужиоца рокови застарјелости не теку од дана извршених исплата, већ од дана раскида. Како је уговор раскинут дана 29.01.2016. године, а тужба за враћање исплаћене купопродајне цијене поднесена дана 16.05.2017. године, дакле у оквиру законом прописаног десетогодишњег рока из члана 371 ЗОО-а, јасно произлази неоснованост истакнутог приговора застарјелости потраживања.

Противтужилац је успио у поступку по противтужби и има право на накнаду трошкова парничног поступка сагласно одредби члана 386 став 1 ЗПП-а. Противтужилац је у поступку по противтужби имао сљедеће трошкове: састав противтужбе од 16.05.2017. године у износу од 875,00 КМ, састав жалбе у износу од 1.312,50 КМ, састав ревизије у износу од 1.312,50 КМ, састав приједлога за спајање поступка у износу од 875,00 КМ, заступање на 3 одржана рочишта (05.03.2019. године, 11.09.2019. године и 01.10.2019. године) у износима од по 875,00 КМ, приступ на 4 одгођена рочишта (13.03.2018. године, 14.05.2018. године, 09.04.2019. године, 14.06.2019. године) у износима од по 437,50 КМ, награда за седам сати одсуства из канцеларије у износу од 420,00 КМ, ПДВ од 17% у износу од 1.558,90 КМ, што укупно износи 6.633,90 КМ. Када се наведеном износу додају трошкови судске таксе на пресуду у износу од 1.000,00 КМ, произлази да укупни трошкови противтужиоца износе 11.728,90 КМ, који износ је противтужиоцу досуђен примјеном напријед наведене законске одредбе, те одредби АТ-а.

СУДИЈА
Сташа Томић

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛИЈЕКУ: Против ове пресуде дозвољена је жалба Вишем привредном суду у Бањалуци у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде. Жалба се подноси путем овог суда у довољном броју примјерака за суд и противну странку.